

ואחרים אומרים: יכול הייתי לומר: יהא בכור שעברה שנתו כפסולי המוקדשין ויפסל?

תלמוד לומר "ואכלת לפני ה' אלקיך מעשר דגנך תירושך ויצהרך ובכורות בקרך וצאנך", מקיש בכור למעשר דגן — מה מעשר אינו נפסל משנה לחבירתה אף בכור אינו נפסל משנה לחבירתה.

ומבררת הגמרא: ולרבנן, רבי ישמעאל ורבי עקיבא ובן עזאי, דמפקי ליה, הדורשים את ההיקש למעמא אחרינא, כמבואר — הלכה זו "שאינו נפסל משנה לחבירתה" מנא להו (232)?

ומתרצינן: נפקא להו, הם לומדים שאינו נפסל ממה שנאמר "לפני ה' אלקיך תאכלנו שנה בשנה" והם דורשים "שנה בשנה" במשמעות של "שתי שנים" — לימוד על הבכור שאינו נפסל משנה לחבירתה.

ודנה הגמרא: ולאחרים, הדורשים שאינו נפסל משנה לחברתה מההיקש למעשר — מה שנאמר "לפני ה' אלקיך תאכלנו שנה

ובירושלים, נאכלים רק לפנינו מן החומה. וכאן וכאן, (229) בשילה ובירושלים, קדשי קדשים נאכלים לפנינו מן הקלעים, קלעי המשכן וחומות העזרה.

על כן סבר בן עזאי: מהו דתימא, בירושלים ליתאכול (230) מעשר שני בכל הרואה, (231) וקשיא ליה, לבן עזאי, בשלמא קדשים קלים בעו מתן דם, הלכך נאכלים בירושלים לפנינו מן החומה בלבד, אלא מעשר, ליתאכול בכל הרואה, כשם שבשילה היה נאכל בכל הרואה, קמשמע לן שילפינן מבכור בהיקש שהוא נאכל רק לפנינו מן החומה.

ובהמשך הברייתא נאמר: אחרים דורשים את ההיקש בכור ממעשר לענין שאינו נפסל בעברה שנה מלידתו.

שנינו במשנה [בכורות כו ב]: הבכור נאכל בתוך שנתו, שנאמר [דברים טו] "לפני ה' אלקיך תאכלנו שנה בשנה".

ומה דינו לאחר שעברה שנתו? על כך דנים אחרים.

229. גירסת המשנה שם.

230. גירסת השיטה מקובצת.

231. הקשו תוס' אחרות בשיטה מקובצת: מכל מקום, הרי גם קדשים קלים נאכלים בשילה בכל הרואה ובירושלים לפנינו מן החומה, ולמה סבר שמעשר שני שונה מקדשים קלים?

ומביאים ספרי ששם מפורש יותר ה"הוה אמינא" של בן עזאי: הואיל ומעשר שני קל מקדשים קלים שהוא נאכל בכל זמן ובכל אדם הילכך יתכן שהוא קל גם לגבי שהוא נאכל בכל הרואה. והיא סברת הברייתא לגירסת רש"י.

ועיין בחידושי הגרי"ז.

232. הקשה בגליון בשיטה מקובצת: הרי יתכן שהם לומדים בכור ממעשר גם לגבי שאינו נפסל משנה לחבירתה, מאחר שהם מקישים בכור ומעשר לדינים אחרים, והרי "אין היקש למחצה".

ומתריך: כיון שישנם קרבנות אחרים הנפסלים בעבור שנתם — לכן סלקא דעתך שבכור נלמד מהם. [כלומר: ולא יתכן לומר "אין היקש למחצה" כיון שיש צד חזק לומר שהוא נלמד מהם, שהרי נאמר "שנה בשנה"].